

Kształcenie przedszkolne i szkolne

Podstawa prawna: ustawa z dnia 14 grudnia 2016 Prawo oświatowe (Dz.U. z 2023, poz. 900), ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2022, poz. 2230), Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej: z dnia 9 sierpnia 2017 w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2020, poz. 1309), z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. z 2019, poz.639, z późn. zm.), z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego dzieci i indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży (Dz. U. z 2023 poz. 2468, z późn. zm.), Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2021 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz. U. z 2021, poz. 1092), Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 maja 2023 w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy uczniom niepełnosprawnym w formie dofinansowania zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych w latach 2023-2025 (Dz. U. z 2023, poz. 1046)

Zgodnie z ustawą - Prawo oświatowe, system oświaty zapewnia **możliwość pobierania nauki we wszystkich typach szkół przez dzieci i młodzież niepełnosprawną**, zgodnie z indywidualnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi oraz predyspozycjami, a także **opiekę nad uczniami niepełnosprawnymi** przez umożliwianie realizowania zindywidualizowanego procesu kształcenia, form i programów nauczania oraz zajęć rewalidacyjnych. **Dzieci niepełnosprawne i młodzież niepełnosprawną, wymagające stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy, obejmuje się kształceniem specjalnym.**

Rozporządzenie MEN z 7 września 2017 określa warunki organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych:

- niesłyszących i słabosłyszących,
 - niewidomych i słabowidzących,
 - z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją,
 - z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym,
 - z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera,
 - z niepełnosprawnościami sprzężonymi,
- zwanych dalej „uczniami niepełnosprawnymi”

Kształcenie, wychowanie i opiekę dla uczniów niepełnosprawnych organizuje się w:

1. przedszkolach:
 - a. ogólnodostępnych,
 - b. ogólnodostępnych z oddziałami integracyjnymi,
 - c. integracyjnych,
 - d. ogólnodostępnych z oddziałami specjalnymi,
 - e. specjalnych;
2. oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych;
3. innych formach wychowania przedszkolnego;
4. szkołach:
 - a. ogólnodostępnych,
 - b. ogólnodostępnych z oddziałami integracyjnymi,
 - c. integracyjnych,
 - d. ogólnodostępnych z oddziałami specjalnymi,
 - e. specjalnych, w tym szkołach specjalnych przysposabiających do pracy;
5. młodzieżowych ośrodkach wychowawczych;
6. młodzieżowych ośrodkach socjoterapii;

7. specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych;
8. specjalnych ośrodkach wychowawczych;
9. ośrodkach rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim oraz dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami sprzężonymi, u których jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność intelektualna.

Dzieci i młodzież, których stan zdrowia uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczanie do przedszkola lub szkoły, obejmuje się indywidualnym obowiązkowym rocznym przygotowaniem przedszkolnym lub **indywidualnym nauczaniem**. Zajęcia indywidualnego przygotowania przedszkolnego lub zajęcia indywidualnego nauczania prowadzi się w miejscu pobytu dziecka lub ucznia, w szczególności w domu rodzinnym, w placówkach takich jak młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze oraz ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze, u rodziny zastępczej, w rodzinnym domu dziecka, w placówce opiekuńczo-wychowawczej lub w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej. Zajęcia te mogą być prowadzone także w przedszkolu lub szkole, jeżeli dysponują one pomieszczeniem, w którym mogą odbywać się zajęcia dla tego dziecka lub ucznia. O miejscu realizacji zajęć indywidualnego przygotowania przedszkolnego lub indywidualnego nauczania decyduje dyrektor, na wniosek rodziców dziecka lub ucznia albo pełnoletniego ucznia. Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego albo indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego i indywidualnego nauczania, a także o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych organizowanych zgodnie z odrębnymi przepisami wydają zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych, w tym w poradniach specjalistycznych. Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego określa zalecane formy kształcenia specjalnego, z uwzględnieniem rodzaju niepełnosprawności, w tym stopnia niepełnosprawności intelektualnej. Starosta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, na wniosek rodziców, zapewnia mu odpowiednią formę kształcenia, uwzględniając rodzaj niepełnosprawności. Jeżeli orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego zaleca kształcenie dziecka odpowiednio w przedszkolu specjalnym albo w przedszkolu lub szkole ogólnodostępnych lub integracyjnych, odpowiednią formę kształcenia, na wniosek rodziców, zapewnia jednostka samorządu terytorialnego właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka, do której zadań własnych należy prowadzenie przedszkoli lub szkół. **Kształcenie uczniów niepełnosprawnych** może być prowadzone do końca roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym uczeń kończy: - 20. rok życia - w przypadku szkoły podstawowej, - 24. rok życia - w przypadku szkoły ponadpodstawowej i **powinno zapewniać**:

1. realizację zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego;
2. warunki do nauki, sprzęt specjalistyczny i środki dydaktyczne, odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne dzieci lub uczniów;
3. specjalistyczne zajęcia w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
4. inne zajęcia odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne dzieci lub uczniów, w szczególności zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne;
5. integrację uczniów ze środowiskiem rówieśniczym, w tym z uczniami pełnosprawnymi;
6. przygotowanie uczniów do samodzielności w życiu dorosłym.

Dla ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego opracowuje się **indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny**. Program ten określa, w szczególności, zintegrowane działania o charakterze rewalidacyjnym nauczycieli i specjalistów, prowadzących zajęcia z uczniem. W ramach zajęć rewalidacyjnych należy uwzględnić w szczególności:

1. naukę orientacji przestrzennej i poruszania się oraz naukę systemu Braille'a lub innych alternatywnych metod komunikacji - w przypadku ucznia niewidomego;
2. naukę języka migowego lub innych sposobów komunikowania się w szczególności wspomagających i alternatywnych metod komunikacji (AAC) - w przypadku ucznia niepełnosprawnego z zaburzeniami mowy lub jej brakiem;
3. zajęcia rozwijające umiejętności społeczne, w tym umiejętności komunikacyjne - w przypadku

ucznia z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera.

Rozporządzenie MEN w sprawie ramowych planów nauczania dla szkół publicznych szczegółowo określa **wymiar godzin** na danym etapie edukacyjnym **przeznaczonych na realizację poszczególnych obowiązkowych zajęć edukacyjnych** w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych (ogólnodostępnych i specjalnych), a także minimalny tygodniowy **wymiar godzin zajęć rewalidacyjnych** dla uczniów niepełnosprawnych.

Na mocy rozporządzenia MEN z 9 sierpnia 2017, w przedszkolach ogólnodostępnych z oddziałami integracyjnymi, przedszkolach integracyjnych, szkołach ogólnodostępnych z oddziałami integracyjnymi i szkołach integracyjnych **zatrudnia się dodatkowo nauczycieli** posiadających kwalifikacje w zakresie pedagogiki specjalnej w celu współorganizowania kształcenia integracyjnego, z uwzględnieniem realizacji zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego. Ponadto w przedszkolach ogólnodostępnych, innych formach wychowania przedszkolnego i szkołach ogólnodostępnych, w których kształceniem specjalnym są objęte dzieci i uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na autyzm, w tym zespół Aspergera, lub niepełnosprawności sprzężone, zatrudnia się dodatkowo: - nauczycieli posiadających kwalifikacje w zakresie pedagogiki specjalnej w celu współorganizowania kształcenia uczniów niepełnosprawnych, lub - w przypadku klas I-III szkoły podstawowej - asystenta nauczyciela, lub - pomoc nauczyciela z uwzględnieniem realizacji zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego.

W przedszkolach specjalnych, przedszkolach ogólnodostępnych z oddziałami specjalnymi oraz w klasach I-IV szkół podstawowych specjalnych i szkół podstawowych ogólnodostępnych z oddziałami specjalnymi, dla uczniów:

1. z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym,
2. z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją,
3. z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera,
4. z niepełnosprawnościami sprzężonymi

- zatrudnia się dodatkowo pomoc nauczyciela.

RODZICU, PAMIĘTAJ!

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

JEŚLI TWOJE DZIECKO POSIADA ORZECZENIE O POTRZEBIE KSZTAŁCENIA SPECJALNEGO

- **Szkoła** ma obowiązek opracowania indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego.
- **Dyrektor szkoły** musi poinformować Cię o spotkaniu zespołu nauczycieli i specjalistów opracowujących indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny dla Twojego dziecka. Weź udział w spotkaniu zespołu. Rodzicu, to Ty najlepiej znasz swoje dziecko, ustalenie organizacji kształcenia musi być z Tobą uzgodnione.
- **Program edukacyjno-terapeutyczny** powinien być dostosowany do możliwości i potrzeb Twojego dziecka.

Jeśli Twoje dziecko nie posiada orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, ale ma problemy z funkcjonowaniem w szkole (np. zdrowotne), może zostać objęte **indywidualizowaną ścieżką kształcenia na terenie szkoły** (na podstawie opinii publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej).

INDYWIDUALNE NAUCZANIE

- Jest przeznaczone tylko dla tych uczniów, którym stan zdrowia nie pozwala uczęszczać do szkoły.
- Jeśli stan zdrowia dziecka ulegnie poprawie, w każdej chwili może wrócić do szkoły na zajęcia z rówieśnikami.

RODZICU, JEŚLI MASZ DODATKOWE PYTANIA LUB WĄTPLIWOŚCI

- Skontaktuj się z kuratorium oświaty właściwym dla Twojego miejsca zamieszkania.
- Do dyspozycji jest również adres mailowy edukacja@laczajaca.men.gov.pl.
- Więcej informacji www.men.gov.pl (zakładka Kształcenie i wychowanie).

Dobra
Szkoła

Uczeń lub absolwent posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na niepełnosprawność **może przystąpić do egzaminu ósmoklasisty i egzaminu maturalnego w warunkach i formie dostosowanych do rodzaju niepełnosprawności**, na podstawie tego orzeczenia.

Dostosowanie formy egzaminu ósmoklasisty i egzaminu maturalnego, polega na przygotowaniu odrębnych arkuszy egzaminacyjnych dostosowanych do rodzaju niepełnosprawności ucznia lub absolwenta niepełnosprawnego, z tym że nie przygotowuje się odrębnych arkuszy egzaminacyjnych dla absolwentów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na niepełnosprawność

intelektualną w stopniu lekkim.

Dostosowanie warunków przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty i egzaminu maturalnego polega odpowiednio na:

1. zminimalizowaniu ograniczeń wynikających z niepełnosprawności ucznia, słuchacza albo absolwenta;
2. zapewnieniu uczniowi, słuchaczowi albo absolwentowi miejsca pracy odpowiedniego do jego potrzeb edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych;
3. wykorzystaniu odpowiedniego sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych;
4. odpowiednim przedłużeniem czasu przewidzianego na przeprowadzenie egzaminu ósmoklasisty i egzaminu maturalnego;
5. ustaleniu zasad oceniania rozwiązań zadań wykorzystywanych do przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty i egzaminu maturalnego, uwzględniających potrzeby edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia, słuchacza albo absolwenta;
6. zapewnieniu obecności i pomocy w czasie egzaminu ósmoklasisty i egzaminu maturalnego nauczyciela wspomagającego ucznia lub absolwenta w czytaniu lub pisaniu lub specjalisty odpowiednio z zakresu danego rodzaju niepełno-sprawności, jeżeli jest to niezbędne do uzyskania właściwego kontaktu z uczniem lub absolwentem lub pomocy w obsłudze sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych.

Obowiązkiem gminy jest:

1. **zapewnienie uczniom niepełnosprawnym bezpłatnego transportu** i opieki w czasie przewozu do najbliższej szkoły podstawowej, a uczniom z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym – także do najbliższej szkoły ponadpodstawowej, do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym uczeń kończy 21. rok życia;
2. zapewnienie dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim, a także dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z których jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność intelektualna, bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu do ośrodka rewalidacyjno-wychowawczego, do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym kończą:
 - 24. rok życia – w przypadku uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z których jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność intelektualna,
 - 25. rok życia – w przypadku uczestników zajęć rewalidacyjno-wychowawczych;
3. zwrot kosztów przejazdu ucznia, o którym mowa w pkt 1 i 2, oraz jego opiekuna do szkoły lub ośrodka, wymienionych w pkt 1 i 2, na zasadach określonych w umowie zawartej między wójtem (burmistrzem, prezydentem miasta) a rodzicami, jeżeli dowożenie i opiekę zapewniają rodzice.

Rządowy program „**Dobry start**” zapewnia świadczenie w wys. **300 zł**:

1. rodzicom, opiekunom faktycznym, opiekunom prawnym, rodzinom zastępczym, osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka, dyrektorom placówek opiekuńczo-wychowawczych, dyrektorom regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych – raz w roku na dziecko;
2. osobom uczącym się – raz w roku.

Świadczenie dobry start przysługuje w związku z rozpoczęciem roku szkolnego do ukończenia:

1. przez dziecko lub osobę uczącą się 20. roku życia;
2. przez dziecko lub osobę uczącą się **24. roku życia – w przypadku dzieci lub osób uczących się legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności.**

Przez niepełnosprawność rozumie się tu znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności (lub orzeczenia równoważne), albo potrzebę kształcenia specjalnego albo potrzebę zajęć rewalidacyjnych.

Wnioski o świadczenie są przyjmowane od 1 lipca do 30 listopada i realizowane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Wnioski można składać **wyłącznie drogą elektroniczną** za pomocą:

1. profilu informacyjnego utworzonego w systemie teleinformatycznym udostępnionym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych;
2. systemu teleinformatycznego banków krajowych oraz spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych świadczących usługi drogą elektroniczną;
3. systemu teleinformatycznego utworzonego przez ministra właściwego do spraw rodziny.

W dniu 19 maja 2023 Rada Ministrów przyjęła **Rządowy program pomocy uczniom niepełnosprawnym w formie dofinansowania zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych w latach 2023–2025**. W ramach tego programu, w latach szkolnych 2023/2024–2025/2026 pomoc w formie dofinansowania zakupu podręczników do kształcenia ogólnego i do kształcenia w zawodach, materiałów edukacyjnych do kształcenia ogólnego i do kształcenia zawodowego oraz materiałów ćwiczeniowych jest udzielana uczniom: 1) słabowidzącym, 2) niesłyszącym, 3) słabosłyszącym, 4) z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, 5) z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, 6) z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, 7) z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w przypadku gdy są to niepełnosprawności spośród niepełnosprawności, o których mowa odpowiednio w pkt 1–6, 8) z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, 9) z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w przypadku gdy są to niepełnosprawności spośród niepełnosprawności, o których mowa odpowiednio w pkt 1–6 i 8 – posiadającym orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. **W latach szkolnych 2023/2024–2025/2026** pomoc w formie dofinansowania zakupu podręczników do kształcenia ogólnego, materiałów edukacyjnych do kształcenia ogólnego oraz materiałów ćwiczeniowych jest udzielana: 1) uczniom, o których mowa w pkt 1–7, uczęszczającym roku szkolnym 2023/2024, 2024/2025 lub 2025/2026 do: liceum ogólnokształcącego, technikum, branżowej szkoły I stopnia, branżowej szkoły II stopnia, klas VI–IX ogólnokształcącej szkoły baletowej lub liceum sztuk plastycznych; 2) uczniom, o których mowa w pkt 8 i 9, uczęszczającym w roku szkolnym 2023/2024, 2024/2025 lub 2025/2026 do szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy. Pomoc w formie dofinansowania zakupu materiałów edukacyjnych do kształcenia zawodowego jest udzielana uczniom, o których mowa w pkt 1–7, uczęszczającym w roku szkolnym 2023/2024, 2024/2025 lub 2025/2026 do: branżowej szkoły I stopnia, branżowej szkoły II stopnia, technikum, klas VI–IX ogólnokształcącej szkoły baletowej lub liceum sztuk plastycznych. Ponadto pomoc w formie dofinansowania zakupu podręczników do kształcenia ogólnego, materiałów edukacyjnych do kształcenia ogólnego, materiałów edukacyjnych do kształcenia zawodowego oraz materiałów ćwiczeniowych jest udzielana uczniom, o których mowa w pkt 1–7, uczęszczającym w roku szkolnym: 1) 2023/2024 do klas I i II czteroletniej ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia oraz klas III–VI dotychczasowej sześcioletniej ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia prowadzonych w czteroletniej ogólnokształcącej szkole muzycznej II stopnia; 2) 2024/2025 do klas I–III czteroletniej ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia oraz klas IV–VI dotychczasowej sześcioletniej ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia prowadzonych w czteroletniej ogólnokształcącej szkole muzycznej II stopnia; 3) 2025/2026 do czteroletniej ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia oraz klas V i VI dotychczasowej sześcioletniej ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia prowadzonych w czteroletniej ogólnokształcącej szkole muzycznej II stopnia. **Wysokość pomocy wynosi nie więcej niż:** 1) **225 zł** – dla ucznia, o którym mowa w pkt 8 i 9, uczęszczającego w roku szkolnym 2023/2024, 2024/2025 lub 2025/2026 do szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy; 2) **390 zł** – dla ucznia, o którym mowa w pkt 1–7, uczęszczającego w roku szkolnym 2023/2024, 2024/2025 lub 2025/2026 do branżowej szkoły I stopnia lub branżowej szkoły II stopnia; 3) **445 zł** – dla ucznia, o którym mowa w pkt 1–7, uczęszczającego w roku szkolnym: a) 2023/2024, 2024/2025 lub 2025/2026 do: liceum ogólnokształcącego, technikum, klas VI–IX ogólnokształcącej szkoły baletowej lub liceum sztuk plastycznych, b) 2023/2024 do klas I i II czteroletniej ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia lub klas III–VI dotychczasowej sześcioletniej ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia prowadzonych w

czteroletniej ogólnokształcącej szkole muzycznej II stopnia, c) 2024/2025 do klas I-III czteroletniej ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia lub klas IV-VI dotychczasowej sześcioletniej ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia prowadzonych w czteroletniej ogólnokształcącej szkole muzycznej II stopnia, d) 2025/2026 do czteroletniej ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia lub klas V i VI dotychczasowej sześcioletniej ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia prowadzonych w czteroletniej ogólnokształcącej szkole muzycznej II stopnia. Pomoc pomoc w formie dofinansowania zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych oraz materiałów ćwiczeniowych jest udzielana na wniosek opiekunów ucznia albo pełnoletniego ucznia, albo na wniosek nauczyciela, pracownika socjalnego lub innej osoby, za zgodą opiekunów ucznia albo pełnoletniego ucznia. Wniosek składa się do dyrektora szkoły, do której uczeń będzie uczęszczał odpowiednio w roku szkolnym 2023/2024, 2024/2025 lub 2025/2026.